

5307

16de Trinitatis-Søndag 1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 27. september 1846

16de Trinitatis-Søndag 1846

*Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! Du er ikke i Stormen, i Jordskælvet eller i de bragende Luer, men i den sagte Lyd, i Røsten, som levende udtrykker Dit Navn og aabenbarer Din skjulte Herlighed, i Dit Ords Røst, som skaber Liv og udøser Naade over Naade af Din Kiærligheds uudtømmelige Væld, lad os derfor søge Dig hvor Du findes og kalde paa Dig, hvor Du er nær, i Din Søns Huus, hvor Du med Dit guddommelige ”græd ikke!” aftørre al Graad af de Gudfrygtiges Øine! Vi bede med Din Hellig-Aand i Vorherres *Jesu* Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!*

Hvad som er forudskrevet, det er skrevet os til Lærdom, at vi ved Skrifternes Bestandighed og Trøst skal have Haab; det sagde Apostelen Paulus om den gamle Pagts Bog, og hvormeget mere maae vi ikke sige det om den ny Pagts Bog, hvoraf Dagens Evangelium er taget!

Ja m. V. Evangeliet om Enkens Søn af Nain er ret skicket til at lade os føle, hvilken uskatterlig Gave, Gud har skiænket os, underlig bevaret og udbredt for os, i den *Hellige Skrift*; thi vel var vor Herre Jesus hverken mindre mægtig eller barmhjertig, om det end intetsteds stod skrevet, at han mødte en Ligskare ved Nains Port, ynkedes inderlig over Enken, som begræd sin eenbaarne Søn, og aftørrede hendes Taarer, ja forvandlede hendes dybe Sorg til usigelig Glæde ved sit Guddoms-Ord: stat op, du

16de Trinitatis-Søndag 1846

Ungersvend! og hvem der troende paakalder Vorherre Jesus Christus, korsfæstet og opstanden, som vi alle bekiende ham, skal vel fornemme at vi behøver slet ikke at foreholde Ham hvad skrevet staaer, men kun at bevare hans Ord til os i Daaben og Nadveren, saa aabenbarer han sig for os, som Herren, vort Lys og Salighed, Herren vor Livskraft; men det er, som Apostelen siger: vi veed ikke at bede, som det sig bør, men Aanden kommer vore Skrøbeligheder til Hjelp og træder frem for os med usigelige Suk, og hvem uden Gud kan tælle de usigelig dybe Hjertesuk, der, af Aandens Drift er opstegne i Christi Menighed ved Læsningen og Hørelsen af Evangeliet om Enkens Søn af Nain, hvem uden Gud kan veie al den himmelske Trøst, som denne Skrift har baaret fra Slægt til Slægt, hvem uden Gud kan beregne Dens Indflydelse under alle Himmelegne til at føde og nære Haabet, det evige Livs og Guds Herligheds Haab!

Medens vi derfor paa den ene Side aldrig maa glemme, at uden Troen og den Helligaand, som Skriften umuelig kan give, men forudsætter i alle Maader, er baade Dagens Evangelium og hele Skriften os unyttig, da kan vi paa den anden Side aldrig noksom ophøie Skriften med Troen og den Helligaand, for Lærdommen og Trøsten, som der er os beredt og bevaret, og da især for den Apostoliske Prædiken om Vorherres *Jesu Christi* Ord og Gierninger, der maa gienlyde overalt, hvor

16de Trinitatis-Søndag 1846

Troen skal rettelig forkyndes, grundig befæstes og seierrig bevares.

Og see, m. V. Dagens Evangelium om Enkens Søn af Nain, den hører jo ikke blot til den Apostoliske Prædiken, men ret egenlig til Hjertet deri, som en levende Fremstilling af Vorherres *Jesu Christi* Almagt og Menneske-Kiærlighed i deres velsignede, guddommelige Virkning til at aftørre selv de bitterste Taarer og slukke den utrøsteligste Sorg. Ja m. V. hvad Ligskaren ved Nains Port med den dybt bedrøvede Moder stiller os for Øie, det er jo *den* fælles Skæbne, som aldrig bliver sød, det er jo Døden, som

trængde igiennem til alle Mennesker, fordi de syndede Alle, og hvad enten vi tænker paa os selv eller paa dem, vi elsker, da maa Døden staae for os, som det Frygteligste og Sørgeligste under Solen for det naturlige Menneske, saa hvem der er følesløs for Dødens Gru, er hjerteløs, er igrunden intet Menneske, men er som Dyrene for Herren. Det er nemlig ingenlunde blot det Smertelige, der sædvanlig melder og bringer Døden, det er ikke engang nødvendig Frygten for Sjælens evige Skæbne, der gjør Døden saa sørgelig for det naturlige Menneske, men det er fremfor Alt Livets Sødhed og Liflighed, der ikke beroer nær saameget paa vore udvortes Kaar og Omstændigheder, som paa den indvortes Fylde og den levende Forbindelse med dem, vi elske og elskes af.

16de Trinitatis-Søndag 1846

Derfor staaer der ikke i Dagens Evangelium, om den dybtbedrøvede Kvinde var fattig eller rig, men kun at hun var en Moder, som fulgte sin eenbaarne Søn til Graven, og at hun var Enke, saa Døden havde alt berøvet hende en stor Deel af Livets Glæde og tog nu med Sønnen hardtad hele Resten, saa hun havde ingen bedre Udsigt end selv snart at nedfare med Sorg i den Grav, hun gruede for, derfor græd hun saare, og derfor ynkedes Herren inderlig over hende, thi han vidste, hvad der var i Mennesket, og han elskede den Menneske-Natur, han havde antaget, han ringeagtede ikke dens Sorg, men delte den, og maatte dele den, naar han skulde blive vor Frelser, thi havde han ikke havt Medlidenhed med os, hvad skulde da bevæget Ham, som var i Guds Skikkelse til at fornedre sig, og havde Døden ikke været frygtelig og sørgelig i Hans Øine, hvad vilde det da have havt at betyde, at Han opoffrede sit Liv, udgiød sit Blod, blev lydlig til Døden, Døden paa Korset.

Dødens Frygtelighed og Sørgelighed for Mennesket, det er da, hvad Vorherre *Jesus Christus* forudsætter allevegne og til alle Tider, og hvor der ikke grædes bittre Taarer ved Graven, der lyder ikke blot Dagens Evangelium, men hele Christi Evangelium forgiæves, thi hvor der ikke er Sorg over Døden, der er heller ingen Lyst til Livet i Dets menneskelige Skikkelse, ingen Følelse af Dets Liflighed, intet Ønske for Dets Evighed, og hvad Øre skulde der være for det glade Budskab saa elskede Gud Verden, at han

hengav sin eenbaarne Søn, for at hver den, som troer paa ham, skal ikke fortabes, men have det evige Liv!

16de Trinitatis-Søndag 1846

Naar vi derfor, som Christne, i Aanden staae ved Nains Port, da ringer det for vore Øren, som skrevet staaer: Syndens Sold er Døden, men Guds Naadegave er det evige Liv i Christo Jesu, vor Herre: thi om Døden og Livet dreier hele den Guddommelige Aabenbaring sig, saa naar Baaren med den blegnede Ungersvend, Ligs karen og den dybtbedrøvede Moder ved Nains Port møder Frelseren med sine Disipler, da mødes for vore Øine *Loven* og *Evangelium*, Bogstaven, som ihjelslaaer og Aanden, som gjør levende.

Ja, du skal *døe Døden*, det var Dommen, der sønderknuste vore første Forældre, da de havde syndet, og fra det Øieblik var Jorden for det sande Menneske, for Mennesket skabt i Guds Billede og efter Hans Lignelse, en Graadens Dal, var Menneske-Livet et stort Sørgespil, som selv Guds Engle ei uden Vemod kunde betragte, thi Levnets-Løbet var for deres Øine en umaadelig stor Ligs kare, hvori den sønderknuste Moder fulgde sin eenbaarne Søn, som *Eva* fulgde *Abel* til Graven.

Vi veed det godt, at der løftede sig snart et høirøstet "græd ikke!" vær lystig og glad, som Dyrene paa Marken, som Fisken i Havet og Fuglen i Luften! lad os æde og drikke, thi imorgen dør vi! vi veed det godt, thi vi hører den Røst trindt omkring os, men vi veed ogsaa, den er langt fra at dæmpe den bedrøvede Moders eller de fader og moderløses Graad, langt fra at slukke Menneske-Hjertets dybe Sorg, der kun bliver bitterere ved at spottes af den vilde Lystighed og rasende Glæde paa Gravens, paa Afgrundens Bredd, saa dette "græd ikke!" som først udbrød paa

16de Trinitatis-Søndag 1846

den første Morders, paa Kains Læber, det kom aabenbar ikke fra Himlen men fra Helvede, fra Menneske-Morderen af Begyndelsen, hvis Lyst er Død og Fordærvelse.

Den eneste Trøst for det bedrøvede Menneske-Hjerte i den gamle Pagts Dage, det var da et himmelsk: græd kun du, men fortvivl ikke! thi om Aftenen og Natten er Graad, men om Morgenen Frydesang, de som saae med Taarer, skal høste med Fryd, thi vor Gud er en Gud til stor Frelse, hos den Herre, Herre, er Udvei fra Døden! Ja, saaledes trøstede Guds Engle det sønderknuste Menneske-Hjerte overalt hvor det slog i Fædre og Mødre, i Store og Smaa, og et forunderligt Haab om Livets Seier over Døden fødtes da og svang sig i Sky med *Enoch* og *Elias*; men Taarerne blev ved at rinde, Graaden blev ikke aftørret af de Gudfrygtiges Øine, før det himmelske "græd ikke!" udbrød ved Nains Port paa Frelserens Læber, som havde baade Magt og Sind til at opvække Døde!

Nu derimod, i den ny Pagts Dage, nu da det store Guds Naades Evangelium, som et himmelsk græd ikke! giennemtoner Christi Kirke nu har Menneske-Hjertet Trøst ved Graven, Trøst over Døden, thi hvor det troes, at Menneskens Søn Vorherre Jesus Christus virkelig har Magt paa Jorden til at forlade Synder, der føles det

16de Trinitatis-Søndag 1846

ogsaa at ligesom Døden er Syndens Sold saaledes er det evige Liv Guds Naadegave i Christo Jesu Vorherre.

Ja m. V. forsaavidt vi er Christne, da leve vore Døde for os, og da lever vor Sjæl trods Døden, som Abraham, Isak og Jakob for Gud, saa naar vi kalde Himlens og Jordens Skaber vore Fædres Gud, da føle vi, Han er ikke de Dødes Gud, men de Levendes, thi ved Frelserens seierrige Opstandelse har Døden for hans Menighed, som for ham selv mistet sin Brodd og Helvede sin Seier, som han selv siger; jeg lever og I skal leve, saa for Christne er Døden ikke meer Haabets Grav, men kun Troens Prøve, thi for de Troende giælder det ved Graven kun om, med Apostelen ei at tage det Synlige, som er time ligt, men det Usynlige, som er evigt, i Betragtning, ei at dvæle ved Baaren med Liget af

den Kiære, men at hvile i Guddoms-Ordet: jeg siger dig: staae op, troende at omfavne Herren, som Opstandelsen og Livet, i hvis Samfund der er ingen Død, men Liv og Fred!

Men skal da Christne nu staae kolde og følesløse ved deres Kiæres Grave, eller ved Siden ad de Mødre og Enker, ved Siden ad de ømme Hjerter, der føle Dødens Bitterhed men ikke Sødheden af det evige Livs Ord fra Frelserens Læber?

Hvilket Spørgsmaal? Veed vi ikke at det var med taarefulde Øine

16de Trinitatis-Søndag 1846

Herren stod ved Lazari, sin Vens Grav, skiøndt han baade kunde og vilde opvække ham, og hører vi ikke i Dagens Evangelium at Herren ynkedes inderlig over den bedrøvede Moder, skiøndt han baade vilde og kunde trøste hende!

Først det Naturlige, saa det Aandelige, og saavist som det Udødelige for os ei har opslugt det Dødelige, maae vi, selv med Aandens Førstegrøde, sukke over Forkrænkelighedens Trældom, skiøndt vi med Tro og Kraft sige til vort Hjerter i Jesu Navn: græd ikke! han er nær som siger: stat op! Amen! i Vorherres Jesu Navn Amen!